

دوفصلنامه علمی - پژوهشی «پژوهش سیاست نظری»

شماره بیست و ششم، پاییز و زمستان ۱۳۹۸: ۵۸-۳۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۰/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۱۱

تحلیل محتوای کیفی سخنرانی‌های رئیس دولت یازدهم

(حسن روحانی) در سازمان ملل با رویکرد استقرایی

عباس ظهوری عین‌الدین*

سعید پورعلی**

چکیده

در این پژوهش به تحلیل محتوای کیفی سخنرانی‌های رئیس‌جمهور (حسن روحانی) در مجمع عمومی سازمان ملل در سال‌های ۱۳۹۲، ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ پرداخته شده است. بر اساس روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد استقرایی، مقوله‌های (محورهای) اساسی نهفته در متن، ارتباط بین مقوله‌ها و مدل مفهومی از هر کدام از سخنرانی‌ها به دست آمد. نتایج این تحلیل نشان می‌دهد که خشونت سازمان‌یافته غرب در منطقه مانند حمله به عراق و افغانستان و... باعث خشونت، افراطی‌گری و جنگ در خاورمیانه شده و خطر نابودی تمدن و ایجاد حکومت‌های تروریستی بسیار محتمل است. قدرت‌های بزرگ باید دست از دخالت‌های نظامی و غیر نظامی در منطقه بردارند. ایران کشوری امن و خواهان ایفای نقش سازنده در منطقه است. مردم ایران به دولت تدبیر و امید رأی دادند و رویکرد تعاملی دولت ایران منجر به شروع مذاکرات با رویکرد جدید بر سر برنامه هسته‌ای ایران شد. برنامه دقیق و دیپلماتیک به همراه گفت‌وگوی سازنده و شهادت انعطاف‌پذیری ایران منجر به توافق هسته‌ای شده است. نتیجه توافق هسته‌ای، لغو تحریم‌های ناعادلانه، صلح و ثبات در منطقه و جهان و آغاز فصل جدید روابط ایران با جهان در همه زمینه‌ها خواهد بود. ایران خواهان تعامل اقتصادی و توسعه در دوران پس از توافق است.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، رئیس‌جمهور، منطقه، خشونت و صلح.

ab_zohuri@yahoo.com

* نویسنده مسئول: دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی، دانشگاه خوارزمی

sapourali@gmail.com

** استادیار گروه علوم سیاسی، پژوهشگاه علوم انسانی و اجتماعی جهاددانشگاهی

مقدمه

شهریور و مهرماه (سپتامبر) هر سال، مجمع عمومی سازمان ملل متحد میزبان مقامات بلندپایه کشورهای مختلف دنیاست تا ضمن حضور در این نهاد، سخنرانی سالانه خود را ارائه کنند. معمولاً با توجه به حساسیت شرایط و اتفاقات و رویدادهایی که در آستانه برگزاری این مراسم رخ می‌دهد، سخنرانان عالی‌رتبه شامل رهبر، رئیس‌جمهور یا رئیس هیئت اجرایی هر کشور، متن سخنان خود را با دقت زیاد آماده می‌کنند تا از فرصت به دست آمده برای بیان دیدگاه‌های سیاسی و بین‌المللی خود نهایت استفاده را ببرند. نمایندگان بلندپایه ایران قبل و بعد از انقلاب ۱۳۵۷ تجربه حضور در مجمع عمومی سازمان ملل متحد را داشته‌اند.

محور سخنرانی‌های نمایندگان ایران بعد از انقلاب را می‌توان بدین صورت خلاصه کرد: محور سخنرانی محمدعلی رجایی در سال ۱۳۵۹، رساندن صدای انقلاب ایران به گوش مردم سراسر جهان و هشدار از بابت خطر سرکوب انقلاب و بازتاب آن بر مبارزات کلیه خلق‌های جهان بوده است. آیت‌الله خامنه‌ای در سال ۱۳۶۶ بر موضوعاتی مانند طرح تنبیه عراق به عنوان متجاوز، اعتراض به حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت، انتقاد از نقش حمایت‌آمیز شورای امنیت از تجاوز عراق به ایران، درخواست اتحاد میان دولت‌های جهان سوم برای مقابله با جهان سلطه تأکید کرده است. گفت‌وگوی تمدن‌ها، ایجاد امنیت و صلح در خاورمیانه، برچیده شدن سلطه حکومت اسرائیل، اعلام اعتمادزایی و تشنج‌زدایی به عنوان سیاست خارجی ایران، تأکید بر حفظ محیط‌زیست، مبارزه با تروریسم و پاک‌سازی جهان از سلاح‌های کشتار جمعی از جمله عناوینی بود که مورد تأکید خاتمی قرار گرفت. در نهایت محور سخنرانی‌های محمود احمدی‌نژاد، حمایت از مقاومت مردم فلسطین، حق ایران در برخورداری از انرژی هسته‌ای، لزوم اصلاح مدیریت جهان، لزوم اصلاح ساختارها و شیوه‌های اتخاذ تصمیم در سازمان ملل و اخراج صهیونیست‌ها از منطقه بوده است.

به طور معمول سخنرانی‌های ارائه‌شده در این مجمع مورد توجه رسانه‌های خبری و بسیاری از مردم جهان قرار می‌گیرد. دیدگاه‌ها و مواضع مطرح‌شده در این مجامع بر منافع، روابط و سیاست‌های کشورها، تأثیرات مثبت و منفی خواسته و ناخواسته‌ای

خواهد داشت. با علم به این تأثیرات و با توجه به اینکه مطالعه علمی در باب این موضوع در کشور ما صورت نگرفته است، این پژوهش درصدد تحلیل محتوای کیفی سخنرانی‌های رئیس دولت یازدهم (حسن روحانی) در مجمع عمومی سازمان ملل است تا مفاهیم و محورهای اساسی آنها را بیرون بکشد و به مدل‌های مفهومی از این سخنرانی‌ها دست یابد.

اهداف تحقیق

هدف این پژوهش، تحلیل محتوای کیفی سخنرانی‌های رئیس‌جمهور در مجمع عمومی سازمان ملل در سه سال (۱۳۹۲، ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴) است. این پژوهش در پی آن است تا محورهای اساسی، موضوعات مورد تأکید، بیشترین اصطلاحات استفاده‌شده، علل، زمینه‌ها و شرایط جامعه جهانی و راه‌کارهای بهبود شرایط کنونی جامعه جهانی را در سه سخنرانی رئیس‌جمهور در سازمان ملل متحد بررسی کند. بنابراین اهداف تحقیق عبارتند از:

- تعیین اصطلاحاتی که بیشترین تعداد را در سخنرانی رئیس‌جمهور داشته‌اند.
- تعیین محورهای اساسی در سخنرانی‌های رئیس‌جمهور
- تعیین موضوع مورد تأکید در سخنرانی‌ها
- تعیین شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور
- تعیین عوامل علی شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور
- تعیین زمینه‌ها و شرایط بروز شرایط کنونی جامعه جهانی در سخنرانی‌های رئیس‌جمهور
- تعیین راه‌کارهای بهبود شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور

پرسش‌های تحقیق

- چه اصطلاحاتی بیشترین تعداد را در سخنرانی‌های رئیس‌جمهور داشته است؟
- محورهای اساسی در سخنرانی‌های رئیس‌جمهور کدامند؟
- موضوع مورد تأکید در سخنرانی‌ها کدامند؟

- شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور چگونه است؟
- عوامل علی شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور چیست؟
- زمینه‌ها و شرایط بروز شرایط کنونی جامعه جهانی در سخنرانی‌های رئیس‌جمهور کدامند؟
- راه‌کارهای بهبود شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور چیست؟

پیشینه تحقیق

با توجه به رویکرد استقرایی این مطالعه، پیشینه تحقیق نه برای تدوین فرضیه‌ها، بلکه برای الهام‌گیری از این تحقیقات به منظور بهبود فرایند تحقیق و آشنایی با کارهای انجام‌شده در این زمینه است تا هم کار تکراری صورت نگیرد و تحقیق جنبه نوآوری و جدید بودن را حفظ کند و هم از لحاظ روش کار انجام‌شده و متغیرها و تدوین مقوله‌ها به مطالعه کمک کند. بنابراین در این پژوهش، مروری بر تحقیقات انجام‌شده در این زمینه شده است.

محمدی کنکلو (۱۳۸۵) در پژوهشی با عنوان «برجسته‌سازی اخبار در سایت‌های انگلیسی‌زبان ایران: بررسی مقایسه‌ای دو سایت آی.آر.آی بی‌نیوز^۱ و ایران دیلی^۲» با روش تحلیل محتوا به این نتیجه رسیده است که سایت‌های خبری مورد بررسی به طرز متفاوتی اخبار مناطق مختلف جهان و ایران را برجسته کرده و از شیوه‌های متفاوتی برای انجام این کار استفاده کرده‌اند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که سایت‌های مورد بررسی از لحاظ سرویس‌های انتشاردهنده خبر، اندازه تیتراژ، عناصر خبری برجسته در تیتراژ، ارزش‌های خبری، منطقه رویداد، نوع خبر، نحوه انتشار و... تفاوت معنی‌داری با هم دارند.

مهدی خسروشاهی (۱۳۸۸) در تحقیق خود با عنوان «بررسی تطبیقی نحوه پوشش اخبار جنگ ۲۲ روزه غزه در دو سایت خبری بی.بی.سی فارسی و واحد مرکزی خبر» با استفاده از روش کتابخانه‌ای و تحلیل محتوا، اخبار مربوط به جنگ ۲۲ روزه غزه از تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۹ تا ۱۳۸۷/۱۰/۰۷ را تجزیه و تحلیل کرده است. نتایج حاصل از این تحلیل

---

1. IRIB News
2. IRAN Daily

نشان می‌دهد که بین سایت بی.بی.سی فارسی و سایت واحد مرکزی خبر درباره انعکاس تظاهرات و اعتراضات بین‌المللی نسبت به اقدامات دولت اسرائیل، تفاوت معناداری وجود دارد. سایت واحد مرکزی خبر در ۹۶ درصد از مطالب خود از جهت‌گیری مثبت نسبت به موضوع فلسطین و غزه استفاده کرده است که اختلاف ۵۰ درصدی آن را با سایت بی.بی.سی فارسی نشان می‌دهد. سایت بی.بی.سی فارسی در ۲۶/۶ درصد از مطالب خود به جهت‌گیری منفی نسبت به موضوع فلسطین و غزه پرداخته است. یافته‌های تحقیق گویای آن است که سایت خبری بی.بی.سی فارسی حدود ۳۰ درصد بیشتر از سایت واحد مرکزی خبر در مطالب خود نسبت به اقدامات اسرائیل به جهت‌گیری مثبت پرداخته و سایت واحد مرکزی در همهٔ مطالب خود از جهت‌گیری منفی نسبت به اقدامات اسرائیل استفاده کرده است.

خیرالله زینوند لریستانی در سال ۱۳۸۸ با بررسی بازتاب اخبار انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۰۸ آمریکا در وبسایت‌های خبری ایرنا و بخش فارسی صدای آمریکا با روش تحلیل محتوا به این نتیجه رسید که جهت‌گیری مطالب صدای آمریکا مثبت‌تر از مطالب ایرناست. از طرفی جهت‌گیری مطالب منفی در مطالب ایرنا نسبت به مطالب صدای آمریکا بیشتر بوده است. همچنین یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بین دو سایت مورد بررسی از نظر نوع نگاه مطلب، تفاوت وجود دارد، به طوری که ایرنا نسبت به صدای آمریکا، نوع نگاه انتقادی، افشاگرانه و اعتراض‌آمیز بیشتر داشته، ضمن اینکه نگاه توجیه‌گرانه صدای آمریکا بیشتر از ایرنا بوده است.

یافته‌های پژوهش کریم علیپور (۱۳۸۷) با موضوع «بررسی تطبیقی اخبار مرتبط با تروریسم در دو سایت خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) و بخش فارسی صدای آمریکا^۱ طی ۲۰۰۲-۲۰۰۷» با روش تحلیل محتوا نشان می‌دهد که هر چند دو سایت یادشده تروریسم را پدیده‌ای منفی و منفور دانسته‌اند و آن را محکوم کرده‌اند، درباره مفهوم، ماهیت، مصادیق، جغرافیای ترور و حتی راه‌کار مبارزه با آن اختلاف‌نظر داشته‌اند. دو سایت هر چند تروریسم را اساساً پدیده‌ای سیاسی تصویر می‌کنند، سایت صدای آمریکا آن را پدیده‌ای مذهبی هم تلقی می‌کند. محقق در نهایت به این نتیجه

می‌رسد که بیشترین رویدادهای تروریستی گزارش شده از خاورمیانه و ایالات متحده در دوره مورد بررسی نشان‌دهنده این است که هیچ ارتباط منطقی میان رویداد تروریستی در یک منطقه و نوع نظام حکومتی وجود ندارد.

نتایج رساله دکتری محسن سلسله (۱۳۹۰) با عنوان «بررسی تطبیقی پوشش خبری شبکه‌های تلویزیونی فراملی از کشورهای اسلامی و جهان تحلیل محتوای اخبار پرس تی‌وی، الجزیره انگلیس، نیل اینترنشنال، راشاتودی، بی.بی.سی و رلد نیوز و سی‌ان‌ان اینترنشنال» نشان می‌دهد که اخبار جهان غرب، سهم زیادی در اخبار بین‌المللی دارد و اخبار کشورهای جنوب همچنان اخبار منفی است. همچنین هم رسانه‌های جهان اسلام و هم رسانه‌های غربی، جهان اسلام را منفی نشان داده‌اند. در شبکه بی.بی.سی، اخبار کشورهای اسلامی، رتبه سوم را در میان اخبار سایر مناطق جهان داشته است. در شبکه سی‌ان‌ان، اخبار کشورهای اسلامی، رتبه دوم را در میان اخبار سایر مناطق جهان دارد و عمدتاً با چارچوب خنثی و منفی ارائه شده است. در شبکه پرس، اخبار کشورهای اسلامی، رتبه دوم را در میان اخبار سایر مناطق جهان داشته، عمدتاً با چارچوب منفی بروز یافته است. در شبکه الجزیره و شبکه راشا، اخبار کشورهای اسلامی، رتبه سوم را در میان اخبار سایر مناطق جهان داشته، جهت‌گیری خنثی و منفی دارند. در نهایت در شبکه نیل، اخبار کشورهای اسلامی، رتبه اول را در میان اخبار سایر مناطق جهان به خود اختصاص داده، عمدتاً با چارچوب خنثی و منفی ارائه شده است.

«مطبوعات محلی و انتخابات دوره نهم ریاست جمهوری»، عنوان کار پژوهشی است که یوسف خجیر (۱۳۸۴) به آن پرداخته است. از جمله نتایج این تحقیق می‌توان به ملی‌گرایی به جای محلی‌گرایی در مطبوعات محلی، کم‌توجهی به مسائل محلی در مطبوعات محلی، توجه به ارزش شهرت محلی در برابر شهرت ملی، سوگیری مثبت مطالب، برجسته‌سازی نام کاندیدا و تیتراژ در صفحه اول و عکس اولویت نخست روزنامه‌ها و توجه ویژه به کاندیداها به جای توجه به خود انتخابات اشاره کرد.

عباس سعید (۱۳۸۴) در پایان‌نامه خود به «بررسی نحوه پوشش خبری مطالب نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در تارنماهای امروز، انتخابات نو، بازتاب رویدادها» پرداخته و محتوای چهار تارنما را در مرحله اول و دوم تبلیغات رسمی مورد کاوش

علمی قرار داده است. مهم‌ترین نتایج تحقیق عبارتند از: تغییر گفتمان از اصلاح‌طلبی به سمت عدالت‌خواهی، مورد تردید قرار گرفتن نظریه برجسته‌سازی، حمایت از کاندیدها مقدم بر تخریب و نقد آنها می‌پردازد. فضای عمومی انتخابات در یک طیف پنج قسمتی سیاه، خاکستری تیره، خاکستری، خاکستری روشن و سفید، بیشتر با خاکستری روشن منطبق است.

گلدینگ و الیوت در مطالعه خود در سال ۱۹۸۹ درباره شبکه‌های خبری تلویزیونی در سوئد، ایرلند و نیجریه با استفاده از تحلیل محتوا و پیمایش نشان دادند که در همه این کشورها، مداخله و کنترل حکومت، هر چند کم‌اهمیت به نظر برسد، نظیر عوامل روزنامه‌نگاری و ارزش‌های ناشی از این شغل، از طریق تحریف یا بزرگ‌نمایی ارزش‌های خبری اعمال می‌شود. حتی در مؤسسات خبرپراکنی متفاوت، اشکال و محتوا، به نحوه شگفت‌آوری یکسان است. آنها اظهار داشتند که هر چند تفاوت‌هایی در خروجی اخبار این کشورها وجود دارد، عوامل اصلی انتخاب مربوط به سازمان‌های خبری است که قیودی بر دسترسی اتاق‌های خبر و ادراک‌ها درباره منافع و تقاضای عمومی هستند (Cohen et al, 1990).

بر اساس تحقیقی که آنتونی جیفارد و کاترین وان هارن در سال ۱۹۹۲ درباره خبرگزاری اینترپرس به روش تحلیل محتوا انجام دادند، مشخص شد که به طور کلی ۶۶ درصد از اخبار خود را به کشورهای جنوب اختصاص داده‌اند. از جهت منطقه رویداد، این خبرگزاری پیش از همه به اخبار کشورهای آمریکای لاتین و اروپای غربی توجه دارد و کمتر از همه، اخبار خاورمیانه و شمال آفریقا را منعکس می‌کند. از نظر موضوع، اینترپرس مانند خبرگزاری‌های غربی به مسائل سیاسی بیشتر توجه می‌کند و پس از آن به اخبار اقتصادی و نظامی اولویت می‌دهد. بیشترین حجم اخبار اینترپرس مربوط به رویدادهای داخلی کشورهای جنوب است (۳۸/۶ درصد) و پس از آن به رویدادهای مربوط به کشورهای شمال و جنوب (۳۲ درصد) توجه می‌کند. همچنین ۱۶ درصد از اخبار این خبرگزاری به روابط جنوب - جنوب اختصاص دارد، در حالی که این میزان در خبرگزاری‌های بزرگ غرب به ۵ درصد کاهش می‌یابد. به طور کلی خبرگزاری اینترپرس و خبرگزاری‌های غربی، ضمن اولویت بخشیدن به رویدادهای داخل مناطق خود، به اخبار روابط شمال - جنوب بیش از سایر رویدادها توجه نشان می‌دهند.

تحلیل محتوای نوام چامسکی (۱۳۸۵) درباره نحوه پوشش خبری صدای معارضان عراقی که ساکن خارج از عراق بودند و به شکل گروهی قوی و دموکراتیک عمل می‌کردند در رسانه‌های آمریکا نشان می‌دهد که از ماه آگوست تا مارس ۱۹۹۱، خبری حتی کوتاه درباره این گروه دموکراتیک عراقی یافت نمی‌شود. در واقع کلمه‌ای پیدا نشده است. بررسی‌های چامسکی نشان می‌دهد که این به آن معنا نیست که آنها حرفی نزده‌اند. این گروه اطلاعیه و اعلامیه و پیشنهادهای تقاضاهایی داشتند. آنان هم مخالف صدام حسین بودند و هم مخالف جنگ و تهاجم علیه عراق. آنچه آنها می‌خواستند، راه‌حل مسالمت‌آمیز برای معضل عراق بود و به درستی می‌دانستند که امکان رسیدن بدان هدف غیر ممکن نیست. ولی از دیدگاه سردمداران امریکایی، فکر آنها قابل قبول نبود و از این رو می‌بایست از گردونه خارج شوند.

با توجه به تحقیقاتی که در این زمینه صورت گرفته و در بالا به صورت مختصر به آنها اشاره شد، می‌توان به این نتیجه رسید که این تحقیق تکرار مکررات نیست و جنبه جدید بودن و نوآوری را حفظ کرده است.

روش تحقیق

روش این پژوهش، تحلیل محتوای کیفی با رویکرد استقرایی است. دو گونه متفاوت تحلیل محتوای کمی و کیفی به ترتیب متأثر از مفروضات بنیادی اثبات‌گرایی و تفسیرگرایی شکل گرفته و بسط یافته‌اند. از آنجا که تحلیل محتوا به دنبال شناخت معانی مستتر در یک متن است، در تحلیل محتوای کمی، تعدادی مقوله از پیش تنظیم شده و با مراجعه به داده‌ها، نسبت به شمارش مواردی از متن که در آن مقوله خاص قرار می‌گیرند، اقدام می‌شود. این شیوه تحقیق که به دنبال فهم محتوای آشکار پیام است، عمدتاً در یک فرایند خطی دنبال می‌شود و مسیر مشخصی را از مرور نظریه تا ساخت مقوله، نمونه‌گیری، جمع‌آوری داده، تحلیل و تفسیر آن دنبال می‌کند (Alteid, 1987: 65).

روش تحلیل محتوای کمی همچون سایر روش‌های تحقیق کمی از بسیاری جهات مورد نقد واقع شده و زمینه را برای گسترش گرایش کیفی آن فراهم کرده است. برای نمونه، این روش با جدا کردن و شمارش اجزای متن، آن را از بدنه اصلی متن که در آن

معنا یافته‌اند منفک می‌کند. در نتیجه اجزای متن به شیوه‌های مجزا و نه در ارتباط با یکدیگر مورد تحلیل قرار می‌گیرد و صرفاً شناختی سطحی از موضوع به دست خواهد داد. در تحلیل محتوای کیفی، با در نظر داشتن این کاستی‌ها، محقق فعالانه وارد فرایند تحقیق می‌شود و به درک موضوع تحقیق، با در نظر گرفتن بافت ارتباطی که موضوع مطالعه در آن ریشه دارد (نظیر نیت مؤلف و زمینه فرهنگی موضوع)، ویژگی‌های متن (مانند بافت غیر زبانی، نشانه‌شناختی، دستوری و...) و ویژگی گروه‌های هدف و دریافت‌کنندگان اقدام می‌کند (Mayrin, 2003: 267).

مسیر حرکت در تحلیل محتوای کیفی عمدتاً از متن به سمت بیرون کشیدن مقوله‌ها و سپس ایجاد مدل‌ها و نقشه‌های مفهومی است. از این‌رو کاربرد بیشتر منطق استقرا در آن پذیرفته شده است (Elo & Kingas, 2007: 107). در نهایت می‌توان گفت که تحلیل محتوای کیفی با رویکرد استقرایی، از داده‌های متنی پراکنده حرکت می‌کند و با بیرون کشیدن مفاهیم مستتر در آن، به تدریج به سطوح انتزاعی‌تر از متن دست می‌یابد. دستیابی به یک مدل یا چارچوب نظری که نظم‌های نهفته و الگوهای تکرارشونده در متن را نشان دهد، می‌تواند پایان‌بخش تحقیق باشد (Mayrin, 2000).

بر این اساس در این پژوهش: در مرحله اول به بررسی تردد واژگان استفاده‌شده در هر سخنرانی پرداخته می‌شود. در مرحله دوم، مقوله‌ها و محورهای اساسی نهفته در متن مشخص می‌شود که ممکن است هر کدام از این مقوله‌ها از چندین ریزمقوله به دست آمده باشد. در مرحله سوم به ارتباط بین مقوله‌ها و محورهای کشف‌شده از متون برای درک کلیت نهفته در متن پرداخته می‌شود، تا در نهایت یک مدل و نقشه مفهومی از هر کدام از سخنرانی‌ها به دست آید.

با توجه به مدل‌های مفهومی به دست آمده می‌توان ساختار نهفته در سخنرانی‌ها را بررسی کرده، مقایسه کیفی بین سخنرانی‌ها ارائه داد. در این پژوهش، مجموع سه سخنرانی حسن روحانی در سال‌های ۱۳۹۲، ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ به عنوان نمونه انتخاب شده است (تمام‌شماری). هر سه سخنرانی رئیس‌جمهور به صورت کامل از منبع معتبر پایگاه اطلاع‌رسانی رئیس‌جمهور اخذ شده است.

قابلیت اعتماد در تحلیل محتوا را می‌توان «توافق میان کدگذاران در طبقه‌بندی

محتوا» تعریف کرد. بنابراین در این تحقیق، کدگذاری به صورت چندباره توسط متخصصان امر انجام شده، تا پایایی لازم به دست آید. همچنین مقوله‌های به دست آمده و روابط بین مقوله‌ها در اختیار دو تن از اساتید علوم ارتباطات قرار داده شد و اعتبار مقوله‌ها و مراحل طی شده در این روش مورد تأیید قرار گرفت. به دلیل مقایسه سه سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل، واحد تحلیل این پژوهش، سخنرانی است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات حاصل از کدگذاری مطالب مرتبط با تحقیق، از نرم‌افزار^۱ «مکس کیودا» برای انجام تحلیل محتوای کیفی و پاسخگویی به پرسش‌های تحقیق استفاده شده است.

نتایج تحقیق

همان‌طور که در بخش روش تحقیق تشریح شد، در مرحله اول به بررسی تردد واژگان، در مرحله دوم به مقوله‌ها و محورهای اساسی نهفته در متن و ریزمقوله‌ها و در مرحله سوم به ارتباط بین مقوله‌ها و محورهای کشف‌شده از متون و ارائه یک مدل و نقشه مفهومی از هر کدام از سخنرانی‌ها پرداخته شده و هر کدام از مدل‌ها تشریح و بررسی می‌شود.

مرحله اول: تردد واژه‌ها در سخنرانی‌های رئیس‌جمهور در سازمان ملل

جدول ۱- تردد واژه‌ها

سال ۹۴		سال ۹۳		سال ۹۲		
تعداد	واژه	تعداد	واژه	تعداد	واژه	
۳۸	منطقه (ای)	۴۳	منطقه (ای)	۵۶	منطقه (ای)	۱
۲۱	صلح	۱۷	جهان	۳۳	خشونت	۲
۱۸	امنیت	۱۶	توسعه	۳۰	جهان	۳
۱۸	جهان	۱۵	صلح	۳۰	هسته‌ای	۴
۱۶	جهانی	۱۵	خشونت	۲۶	ایران	۵
۱۲	هسته‌ای	۱۴	امنیت	۲۳	صلح	۶
۱۲	توسعه	۱۴	هسته‌ای	۲۰	مردم	۷

۸	جنگ	۱۶	کشورها	۱۴	تروریسم	۱۲
۹	توسعه	۱۶	خاورمیانه	۱۲	اقتصادی	۱۲
۱۰	امنیت	۱۴	توافق	۱۲	منافع	۱۱
۱۱	کشورها	۱۴	جهانی	۱۲	توافق	۱۱
۱۲	منافع	۱۲	جنگ	۱۰	جنگ	۱۰
۱۳	خاورمیانه	۱۲	تروریسم	۹	خاورمیانه	۱۰
۱۴	توافق	۱۲	مردم	۸	ملت‌ها	۱۰
۱۵	جهانی	۱۲	تداوم	۸	سازنده	۸
۱۶	امید	۱۱	مبارزه	۸	تحریم	۸
۱۷	تداوم	۱۰	ایران	۸	مردم	۸
۱۸	مبارزه	۱۰	منافع	۷	مبارزه	۸
۱۹	جهانی	۱۰	تحریم	۷	آمریکا	۸
۲۰	سیاسی	۱۰	حمایت	۷	حمایت	۸
۲۱	تروریسم	۹	افراطی‌گری	۷	تعامل	۸
۲۲	افراط	۹	سازنده	۶	ملت	۸
۲۳	احترام	۹	تجاوز	۶	صلح	۷
۲۴	حقوق	۹	امنیتی	۶	افراطی‌گری	۶
۲۵	انسان	۸	تعامل	۶	دموکراسی	۶
۲۶	بیم	۸	مذاکرات	۶	اسلحه	۶
۲۷	متقابل	۸	ملت	۶	تداوم	۶
۲۸	تعامل	۸	اقتصادی	۶	قطعه‌نامه‌ها	۶
۲۹	سازنده	۸	دولت	۶	سلاح	۶
۳۰	تحریم	۷	کشورها	۵	کشورها	۶

در هر سه سخنرانی، واژه منطقه در صدر واژه‌های پرتردد قرار دارد و این نشان‌دهنده این است که در هر سه نمونه، تأکید اصلی بر منطقه بوده است. واژه‌های خشونت، امنیت، صلح، هسته‌ای، توسعه و تروریسم از واژه‌های پرتردد در هر سه سخنرانی رئیس‌جمهور در مجمع عمومی است. در سخنرانی سال ۹۲ نسبت به سخنرانی سال ۹۴ بیشتر بر خشونت و جنگ تأکید شده است و تردد واژه خشونت و جنگ بیشتر است.

مرحله دوم: مقوله‌ها (محورها)

در جدول (۲)، مقوله‌ها و ریزمقوله‌های به دست آمده از سه سخنرانی مشخص شده است.

جدول ۲- مقوله‌ها و ریزمقوله‌ها

ریزمقوله	مقوله
نظامی‌گری برای سلطه در منطقه، تحریم‌های ظالمانه، تغییر نظام سیاسی در بیرون از مرزها (مداخله در منطقه)، ترور دانشمندان ایرانی، تداوم روش‌های کهنه و حفظ فلسفه جنگ سرد، تبلیغ برتری غرب بر دیگران (متمدن و غیر متمدن)، تبلیغ گفتمان اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی، حمایت از طالبان و صدام، اشتباه راهبردی غرب در منطقه (تجاوز به افغانستان، عراق و دخالت در سوریه)، ادامه برتری‌جویی با ادعای رهبری ائتلاف، اقدامات برخی سازمان‌های اطلاعاتی، تبلیغ گفتمان اسلام‌هراسی، امنیتی کردن فضای خاورمیانه، بحران آفرینی در عراق، سوریه و یمن، تجاوز آمریکا به افغانستان و عراق، سیاست‌های خطرناک آمریکا و حمایت آمریکا از اسرائیل	خشونت سازمان‌یافته غرب در منطقه
- خشونت‌های مذهبی و نژادی، تروریسم در منطقه، خشونت علیه فلسطین، جنگ در عراق، افغانستان و سوریه، خشونت‌های دولتی و غیر دولتی - تروریسم در منطقه، خشونت و آدم‌کشی، جنگ و تجاوز، خشونت علیه فلسطین - ترور و اسلحه جای صندوق رأی، تحریف قیام‌های ملی، نابودی آثار مدنیت	خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه
خشونت و جنگ، افراطی‌گری، فقر، بی‌توجهی به کرامت انسان‌ها	شرایط کنونی جهان
نابودی تمدن، فقدان دیپلماسی، دولت‌های ضعیف، عدم توسعه و رشد دموکراسی در منطقه	عقب‌ماندگی منطقه
خطر ایجاد حکومت‌های تروریستی در منطقه	خطر ایجاد حکومت‌های تروریستی در منطقه
زوال آرامش قدرت‌های بزرگ	زوال آرامش قدرت‌های بزرگ
فقر، بیکاری، بی‌عدالتی، تحقیر	فقر، بیکاری، بی‌عدالتی، تحقیر
- ائتلاف جهانی برای خشونت و صلح پایدار، صلح مبتنی بر دموکراسی و حکومت مردم‌سالار، آری برای صلح و دوری از جنگ، تدبیر و اعتدال، مخالفت با ساختارهای تحمیلی، خودداری آمریکا از حمایت جنگ‌طلبان، گفت‌وگو و تعامل. - تعامل اقتصادی و توسعه، حمایت از حکومت‌های مرکزی و باثبات منطقه، اجرایی کردن قطعنامه wave، تدوین برنامه جامع اقدام مشترک، ایجاد سند الزام‌آور و	راه‌حل برون‌رفت از شرایط کنونی

مقوله	ریزمقوله
	مستمر مبارزه با افراطی‌گری و خشونت، همانگی آمریکا با آرمان‌های منطقه - ائتلاف کشورهای منطقه علیه خشونت، ائتلاف نخبگان منطقه علیه خشونت، شناخت ریشه‌ها، شناخت باورها و خواست‌های مردم منطقه، عدم دخالت قدرت‌های بزرگ، گفت‌وگو و تعامل
ایران	- امنیت و ثبات، گزینش تدبیر و اعتدال در ایران، مردم‌سالاری دینی - تلاش برای تعامل سازنده با همسایگان، امنیت و ثبات، گزینش تدبیر و اعتدال در انتخابات، آماده ارائه نقش سازنده - بازسازی روابط با همسایگان بر اساس احترام، خواهان تعامل اقتصادی، صلح و توسعه، تعامل سازنده با جهان از دو سال قبل، صلح‌جویی ایران در منطقه - پذیرش حق غنی‌سازی ایران، اعتمادسازی، تعامل سازنده بر اساس احترام متقابل، اهداف صلح‌آمیز
برنامه هسته‌ای ایران	- توافق نیازمند عزم و انعطاف و احترام، شفاف‌سازی ایران، پایبندی به تعهدات، فرصت تاریخی برای غرب، اصول ما: استقلال، توسعه و غرور ملی
توافق هسته‌ای	لغو تحریم‌های ناعادلانه، مذاکره‌ای برای صلح نه تخاصم، گفت‌وگوی سازنده و شهادت انعطاف، پایبندی به تعهدات، اجبار آمریکا برای مذاکره، برد - برد، نتیجه برنامه دقیق و روشن دیپلماتیک، تصمیم درست سازمان ملل
نتیجه توافق هسته‌ای	لغو تحریم‌های ناعادلانه، آغاز فصل جدید روابط با جهان، صلح و ثبات، بازسازی روابط بر اساس احترام و منافع مشترک
انتقاد از عربستان	برگرداندن بدون تأخیر اجساد، بایستی علت‌یابی حادثه، بی‌کفایتی آل سعود، عدم مسئولیت‌پذیری عربستان

همان‌طور که در جدول شماره (۲) مشخص شده است، محورهای (مقوله‌ها) اساسی

تحقیق به شرح ذیل است:

۱. خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های در منطقه
۲. خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه
۳. شرایط کنونی جهان
۴. عقب‌ماندگی منطقه
۵. خطر ایجاد حکومت‌های تروریستی
۶. زوال آرامش قدرت‌های بزرگ
۷. فقر، بیکاری، بی‌عدالتی و تحقیر

۸. راه‌حل برون‌رفت از شرایط کنونی
۹. ایران
۱۰. برنامه هسته‌ای ایران
۱۱. توافق هسته‌ای
۱۲. نتیجه توافق هسته‌ای
۱۳. انتقاد از عربستان

تردد مقوله‌ها (محورها)

Code System	هشتمین مجمع	شصت و نهمین مجمع	شصت و هشتمین مجمع
...خشونت سازمان‌یافته غرب در م...			
... خشونت، جنگ و افراطی‌گری			
ایران			
برنامه هسته‌ای ایران			
توافق هسته‌ای			
نتیجه توافق هسته‌ای			
راه حل برون‌رفت از شرایط کنونی			
زوال آرامش قدرت‌های بزرگ			
فقر، بیکاری، بی‌عدالتی، تحقیر			
شرایط کنونی جهان			
عقب ماندگی منطقه			
خطر ایجاد حکومت‌های			
انتقاد از عربستان			

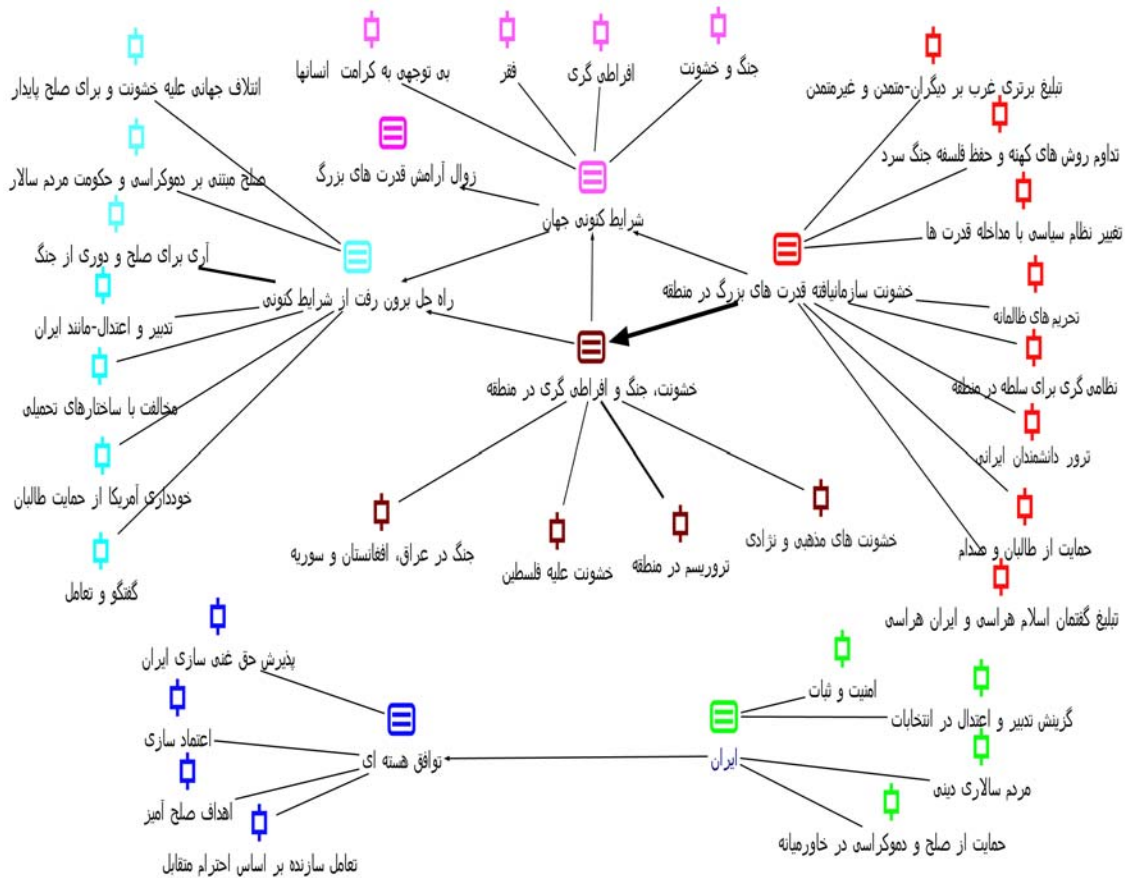
شکل ۱- نمودار تردد مقوله‌ها (محورها)

با توجه به شکل (۱) مشخص است که در سخنرانی شصت و هشتمین مجمع (سال ۹۲)، بیشترین تأکید بر خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه بوده و خشونت و افراطی‌گری در منطقه و همچنین ارائه راه‌حل برای برون‌رفت از شرایط کنونی منطقه و جهان در رتبه‌های بعدی قرار دارد. شرایط نامساعد کنونی جهان و زوال آرامش قدرت‌های بزرگ به خاطر افراطی‌گری تنها در این سخنرانی مطرح شده است. در سخنرانی شصت و نهمین مجمع (سال ۹۳)، تأکید رئیس‌جمهور بیشتر بر خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه، خشونت و افراطی‌گری در منطقه، راه‌حل برون‌رفت از شرایط کنونی و همچنین بر برنامه هسته‌ای ایران بوده است. این چهار

موضوع به یک اندازه مورد تأکید قرار گرفته است. عقب‌ماندگی و فقر و بی‌عدالتی در منطقه تنها در این سخنرانی مطرح است. رئیس‌جمهور در سخنرانی هفتادمین دوره مجمع (سال ۹۴)، بیشتر از هر موضوع دیگری بر توافق هسته‌ای و نتیجه این توافق تأکید داشته است. انتقاد از عربستان درباره حادثه منا و خطر ایجاد حکومت‌های تروریستی تنها در این سخنرانی بررسی شده است.

مرحله سوم: مدل مفهومی سخنرانی‌ها و تشریح مدل‌ها

در این مرحله از پژوهش، مدل مفهومی سخنرانی‌های رئیس‌جمهور به تفکیک و با مقوله‌ها و ریزمقوله‌ها و ارتباط آنها به تصویر کشیده شده است.

شکل ۲- نقشه مدل مفهومی سخنرانی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۲

در شکل (۲)، نقشه مدل مفهومی سخنرانی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۲ (شصت و هشتمین مجمع عمومی) به تصویر کشیده شده و هفت مقوله اصلی مستتر در متن مشخص شده است: خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه، خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه، شرایط کنونی جهان، زوال آرامش قدرت‌های بزرگ، راه‌حل برون‌رفت از شرایط کنونی، ایران و برنامه هسته‌ای ایران. هر کدام از این مقوله‌ها از ریزمقوله‌ها به دست آمده و به خاطر شباهت محتوایی، زیرمجموعه مقوله عام‌تری قرار گرفته‌اند. مدل مفهومی تحقیق نشان‌دهنده ارتباط بین مقوله‌ها با یکدیگر است.

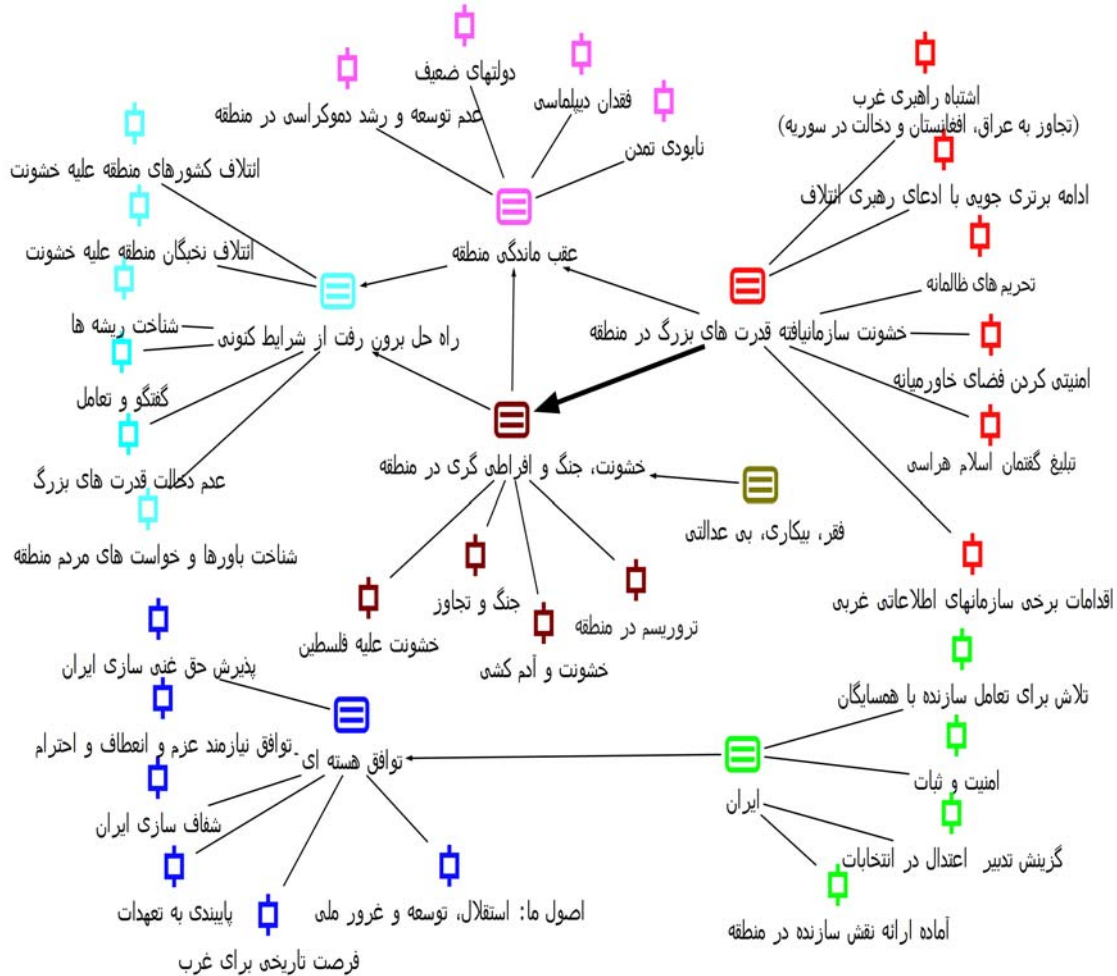
با توجه به ارتباط بین مقوله‌ها، خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه باعث خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه و همچنین شرایط نامساعد کنونی در جهان شده است. بنابراین رئیس‌جمهور، ریشه بیشتر مسائل کنونی در منطقه را خشونت سازمان‌یافته قدرت‌ها در منطقه (مانند نظامی‌گری در منطقه، حمایت از تروریسم، تبلیغ اسلام‌هراسی و...) می‌داند. با توجه به مدل، خشونت سازمان‌یافته در نهایت منجر به زوال آرامش قدرت‌های بزرگ می‌شود، یعنی این بحران‌آفرینی در نهایت به مشکل بزرگی برای خود آنها تبدیل می‌شود. رئیس‌جمهور پس از بررسی مسائل منطقه و جهان و علت‌یابی آنها به بررسی راه‌حل‌های آن می‌پردازد. به عقیده روحانی، آری برای صلح و دوری از جنگ، مخالفت با ساختارهای تحمیلی، صلح مبتنی بر دموکراسی و حکومت‌های مردم‌سالار، خودداری آمریکا از حمایت جنگ‌طلبان، گفت‌وگو، تدبیر و در نهایت ائتلاف جهانی علیه خشونت از راه‌کارهای اساسی برای خروج از شرایط نامساعد کنونی و جنگ و خشونت در منطقه و جهان است.

رئیس‌جمهور علاوه بر بررسی شرایط جهانی و منطقه‌ای به بررسی شرایط ایران و برنامه هسته‌ای ایران می‌پردازد. حسن روحانی، ایران را کشوری امن و با حکومت مردم‌سالار معرفی می‌کند که در انتخابات اخیر به دولت تدبیر و امید با رویکرد اعتدال رأی داده‌اند. همچنین ایران در برنامه هسته‌ای خود با اهداف صلح‌آمیز و اعتمادسازی به دنبال پذیرش حق غنی‌سازی در چارچوب مقرر است. وی گفت‌وگو و تعامل بر اساس احترام را تنها راه‌حل در این زمینه می‌داند.

تعداد ریزمقوله‌ها و خطوط پیرنگ نشان‌دهنده اهمیت مطلب و تأکید بیشتر است. به عنوان مثال نظامی‌گری غرب در منطقه، ریزمقوله اصلی خشونت سازمان‌یافته است.

همچنین رئیس‌جمهور تأکید زیادی بر تأثیر خشونت سازمان‌یافته قدرت‌ها بر افراطی‌گری در منطقه دارد.

شکل ۳- نقشه مدل مفهومی سخنرانی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۳

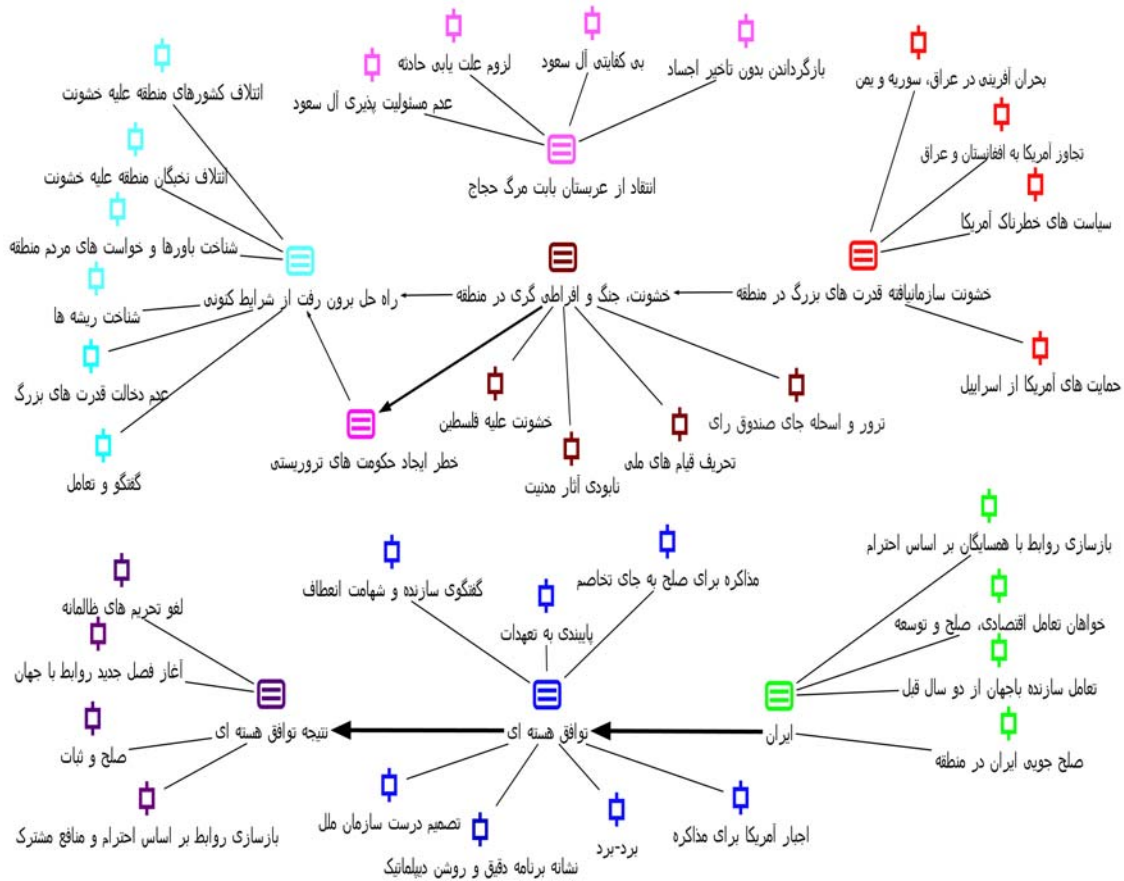
در شکل (۳)، نقشه مدل مفهومی سخنرانی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۳ و هفت مقوله اصلی مستتر در متن مشخص شده است: خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه، خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه، عقب‌ماندگی منطقه، فقر، بیکاری، تحقیر، بی‌عدالتی، راه‌حل برون‌رفت از شرایط کنونی، ایران و برنامه هسته‌ای ایران. هر

کدام از این مقوله‌ها از ریزمقوله‌ها به دست آمده و مدل مفهومی تحقیق نشان‌دهنده ارتباط بین مقوله‌ها با یکدیگر است.

مدل و ارتباط بین مقوله‌ها نشان می‌دهد که خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه باعث خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه و در نهایت منجر به عقب‌ماندگی منطقه شده است. خشونت سازمان‌یافته قدرت‌ها در منطقه (مانند اشتباه راهبردی در حمله به افغانستان و عراق، تحریم‌ها، تبلیغ اسلام‌هراسی و...) در شرایط فقر و بیکاری و بی‌عدالتی، مسائل کنونی خاورمیانه از قبیل تروریسم و جنگ و آدم‌کشی را رقم زده و این مسئله منجر به توسعه نیافتن دموکراسی، فقدان دیپلماسی و خطر نابودی تمدن شده است. عدم دخالت قدرت‌های بزرگ، ائتلاف کشورها و نخبگان منطقه از راه‌حل‌های اساسی برون‌رفت از شرایط کنونی است.

رئیس‌جمهور همانند سخنرانی سال ۹۲ علاوه بر بررسی شرایط جهانی و منطقه‌ای، به بررسی شرایط ایران و برنامه هسته‌ای ایران می‌پردازد. ایران کشوری امن و باثبات است که تلاش دارد تا تعاملی سازنده با همسایگان داشته باشد و نقش سازنده‌ای در منطقه ایفا کند. همچنین ایران در برنامه هسته‌ای با شفاف‌سازی به تعهدات خود عمل کرده است و انتظار دارد غرب با پذیرش حق غنی‌سازی ایران، این فرصت تاریخی را برای توافق از دست ندهد.

با توجه به تعداد ریزمقوله‌ها و خطوط پرننگ، خشونت سازمان‌یافته غرب در منطقه و تأثیر آن بر افراطی‌گری در منطقه، همچنان محور اصلی بحث بوده است. رئیس‌جمهور در این سخنرانی نسبت به سخنرانی قبل، تأکید بیشتری بر برنامه هسته‌ای داشته، خواهان عزم و انعطاف دولت‌های غربی و همچنین استفاده از فرصت به دست آمده با توجه به رویکرد تعاملی ایران شده است.

شکل ۴- نقشه مدل مفهومی سخنرانی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۴

در شکل (۴)، نقشه مدل مفهومی سخنرانی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۴ مشخص شده و هشت مقوله اصلی مستتر در متن بدین قرار است: خشونت سازمان‌یافته قدرت‌های بزرگ در منطقه، خشونت، جنگ و افراطی‌گری در منطقه، خطر ایجاد حکومت‌های تروریستی، راه‌حل برون رفت از شرایط کنونی، ایران، توافق هسته‌ای و نتیجه توافق هسته‌ای و انتقاد از عربستان.

با ملاحظه مدل و ارتباط بین مقوله‌ها، مانند دو سخنرانی قبل، خشونت سازمان‌یافته غرب در منطقه (مانند بحران آفرینی در عراق، سوریه و یمن) باعث به وجود آمدن افراطی‌گری و خشونت در منطقه شده و این مسئله خطر ایجاد حکومت‌های تروریستی

در منطقه را افزایش داده است. حمایت از حکومت‌های مرکزی و باثبات در منطقه، ایجاد سند الزام‌آور برای مبارزه با خشونت و افراطی‌گری و همچنین هماهنگی آمریکا با آرمان‌های مردم منطقه، از راه‌حل‌های اصلی برون‌رفت از شرایط کنونی است. اما تمرکز اصلی رئیس‌جمهور در این سخنرانی بر توافق هسته‌ای ایران با قدرت‌های جهانی است. ایران از دو سال قبل، تعامل سازنده‌ای را با جهان شروع کرد و در این راستا وارد تعامل سازنده با قدرت‌های جهانی بر سر برنامه هسته‌ای ایران شد. گفت‌وگوهای سازنده و شهادت انعطاف ایران همراه با برنامه دقیق و روشن دیپلماتیک منجر به توافق هسته‌ای شده است. این یک مذاکره برای صلح بود و ایران امیدوار است طرف مقابل به تعهداتش در این زمینه عمل کند. نتیجه این توافق، لغو تحریم‌های ناعادلانه علیه ایران، صلح و ثبات در منطقه و جهان، بازسازی روابط ایران با جهان بر اساس احترام و منافع مشترک و مهم‌تر از همه، آغاز فصل جدیدی از روابط با جهان در همه زمینه‌ها خواهد بود. در این سخنرانی به انتقاد از عربستان نیز پرداخته شده است. این انتقاد به دلیل فاجعه‌نا بوده و ایران خواهان پاسخگویی کشور عربستان در این زمینه است. با نگاهی به تعداد ریزمقوله‌ها و خطوط پررنگ، تأکید سخنرانی سال ۱۳۹۴ برخلاف دو سخنرانی دیگر که بر خشونت و صلح توجه داشته‌اند، بر توافق هسته‌ای ایران و نتایج آن است. بر این اساس توافق هسته‌ای، نتیجه تعامل سازنده و رفتار دقیق و دیپلماتیک دولت تدبیر و امید بود و امید است پس از توافق، فصل جدیدی در روابط ایران با جهان از جمله روابط اقتصادی برای توسعه ایجاد شود.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در پژوهش حاضر، سخنرانی‌های رئیس‌جمهور دولت یازدهم در مجمع عمومی سازمان ملل در سال‌های ۱۳۹۲، ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ مورد تحلیل محتوای کیفی قرار گرفت. این مطالعه در پی کشف محورهای اساسی، موضوعات مورد تأکید، بیشترین اصطلاحات استفاده‌شده، علل، زمینه‌ها و شرایط جامعه جهانی و راه‌کارهای بهبود شرایط کنونی جامعه جهانی از دیدگاه رئیس‌جمهور در سه سخنرانی رئیس‌جمهور در سازمان ملل متحد بوده است. نتایج تحلیل محتوای کیفی از سه سخنرانی نشان داد:

خشونت سازمان‌یافته غرب در منطقه مانند نظامی‌گری، حمله به عراق و افغانستان، بحران آفرینی در سوریه، یمن و دخالت در امور داخلی کشورها، تلاش برای تغییر نظام‌های سیاسی از بیرون، تحریم و... باعث خشونت و افراطی‌گری و جنگ در خاورمیانه شده است. خشونت در منطقه باعث عقب‌ماندگی این بخش از جهان شده و خطر نابودی تمدن و ایجاد حکومت‌های تروریستی بسیار محتمل است. برای برون‌رفت از شرایط کنونی، قدرت‌های بزرگ باید دست از دخالت‌های نظامی و غیر نظامی در منطقه بردارند. نیاز است سند الزام‌آور بین‌المللی برای مقابله با تروریسم تنظیم شود و دولت‌ها و نخبگان منطقه علیه جنگ و خشونت و افراطی‌گری ائتلاف کنند. آری برای صلح و نه برای جنگ در سایه گفت‌وگو و تعامل، کلید حل مشکلات منطقه است.

در این اوضاع نامساعد منطقه، ایران نقش سازنده در منطقه ایفا می‌کند. ایران کشوری امن و باثبات و خواهان تعامل صلح و توسعه است. مردم به دولت تدبیر و امید رأی دادند و این دولت خواهان تعامل بر اساس احترام است. رویکرد تعاملی دولت ایران منجر به شروع مذاکرات با رویکرد جدید بر سر برنامه هسته‌ای شد. ایران بر صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای خود تأکید کرده، ولی خواهان پذیرش حق غنی‌سازی در چارچوب مقرر شده است. این دولت طی مذاکرات با شفاف‌سازی به تعهدات خود عمل کرد و خواهان عمل به تعهدات توسط قدرت‌ها و استفاده از این فرصت تاریخی برای رسیدن به توافق هسته‌ای شده بود که در نهایت برنامه دقیق و دیپلماتیک به همراه گفت‌وگوی سازنده و شهادت انعطاف‌پذیری ایران به توافق هسته‌ای منجر شد. این یک توافق برد-برد و مذاکره‌ای برای صلح است. نتیجه توافق هسته‌ای، لغو تحریم‌های ناعادلانه، صلح و ثبات در منطقه و جهان و آغاز فصل جدید روابط ایران با جهان در همه زمینه‌ها خواهد بود. کشور ایران خواهان تعامل اقتصادی و توسعه در دوران پس از توافق است.

با توجه به روند و نتایج این پژوهش می‌توان پیشنهادهایی برای مسئولان و محققان در این زمینه ارائه کرد. ارائه نتایج این پژوهش به رئیس‌جمهور و مسئولان، دید علمی‌تری نسبت به مواضعشان در مجامع ارائه می‌دهد و می‌تواند به اصلاح یا ارائه پیشنهادهایی برای سخنرانی‌های بعدی کمک کند. حمایت از پژوهش‌های علمی با این موضوعات، مقایسه بهتری نسبت به سخنرانی‌ها و مواضع رئیس‌جمهورها و مسئولان مختلف کشورها ارائه می‌دهد.

در این مطالعه فقط تحلیل محتوای کیفی سخنرانی‌های رئیس‌جمهور انجام شد، اما برای انجام تحلیل محتوای کمی نیاز به تحقیق دیگری است که محققان دیگر با الهام از این تحقیق می‌توانند در این راستا قدم بردارند. تحلیل محتوای کیفی و کمی روزنامه‌ها و سایت‌های منتقد دولت نیز اطلاعات خوبی در اختیار دولت و حتی محققان قرار می‌دهد تا بتوانند انتقادات از خود را به صورت علمی و ساختاری ملاحظه کنند. در نهایت می‌توان گفت که به کارگیری نگاه علمی‌تر به سخنرانی‌ها و جهت‌گیری‌ها در مجامع بین‌المللی می‌تواند تأثیرات منفی و مثبت آن بر منافع کشور را مشخص کرده، تأمل بیشتری بر موضع‌گیری‌های آتی به دنبال داشته باشد.

منابع

- چامسکی، نوام (۱۳۸۵) کنترل رسانه‌ها، رسانه‌های گروهی افکار را کنترل می‌کنند، ترجمه ضیا خسروشاهی، تهران، درسا.
- خجیر، یوسف (۱۳۸۴) نقش رسانه‌های محلی در انتخابات ریاست‌جمهوری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته ارتباطات اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم ارتباطات.
- خسروشاهی، مهدی (۱۳۸۸) بررسی تطبیقی نحوه پوشش اخبار جنگ ۲۲ روزه غزه در دو سایت خبری بی.بی.سی فارسی و واحد مرکزی خبر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، تهران، دانشکده صدا و سیما.
- زینوند لرستانی، خیرالله (۱۳۸۸) بررسی بازتاب اخبار انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۰۸ آمریکا در وبسایت‌های خبری ایرنا و بخش فارسی صدای آمریکا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، تهران، دانشکده صدا و سیما.
- سعید، عباس (۱۳۸۴) بررسی نحوه پوشش خبری مطالب نهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری در تارنماهای امروز، انتخاب نو، بازتاب و رویداد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته ارتباطات اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم ارتباطات.
- سلسله، محسن (۱۳۹۰) بررسی تطبیقی پوشش خبری شبکه‌های تلویزیونی فراملی از کشورهای اسلامی و جهان تحلیل محتوای اخبار پرس تی‌وی، الجزیره انگلیس، نیل اینترنشنال، راشاتودی، بی.بی.سی ورلد نیوز و سی‌ان‌ان اینترنشنال، رساله دکتری علوم ارتباطات، تهران، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم اجتماعی.
- علیپور، کریم (۱۳۸۷) بررسی تطبیقی اخبار مرتبط با تروریسم در دو سایت خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) و بخش فارسی صدای آمریکا (VOA) طی ۲۰۰۷-۲۰۰۲، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، تهران، دانشکده صدا و سیما.
- محمدی کنکلو، حمید (۱۳۸۵) برجسته‌سازی اخبار در سایت‌های انگلیسی‌زبان ایران، بررسی مقایسه‌ای دو سایت آی.آر.آی بی‌نیوز (IRIB News) و ایران دیلی (IRAN Daily)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، تهران، دانشکده صدا و سیما.

- Alteid, David I (1987) *Ethnographic Content Analysis, Qualitative Sociology*, 10, Spring 1987
- Cohen, A, Adoni Hanna and R.Bantz (1990) *Social conflict and television news*, Sge publication.
- Elo, Satu & Kyngas, Helvi (2007) *The Qualitative Content Analysis Process*, Journal of a Advanced Nursing, 2008, Wiley online library
- Giffard, C, Anthony & Vanhorn Catherine (1992) "Intersperses service and the macbride report, heeding the call?" *gazetee*, vol.

Mayring, Philip (2000) Qualitative content analysis, Qualitative Social Research, Volume1, No2.

----- (2003) In, A Companion To Qualitative Research, Edited by Uwe Flick, Ernest Von Kardorff and Ines Steinke, London, Sage.